

JAK

FAKE

NEWS

FUNGUJÍ

$2 + 2 = 5$

Miloš Gregor

POLb1129

25.3.2022

- ▶ propaganda, dezinformace
- ▶ hybridní hrozba v ČR
- ▶ hoaxy & konspirační teorie
- ▶ argumentační fauly
- ▶ manipulace
- ▶ psychologie manipulací
- ▶ ukázky / příklady z praxe

PROPAGANDA & DEZINFORMACE

- ▶ slovo propaganda kořeny v 17. století
- ▶ Papež Řehoř XV. a Posvátná kongregace pro šíření víry
- ▶ původně neutrální až pozitivní význam
- ▶ WWI: Kancelář pro válečné informace
- ▶ WWII: Říšské ministerstvo pro lidovou osvětu a propagandu
- ▶ Studentá válka: SSSR Oddělení propagandy a agitace

PROPAGANDA & DEZINFORMACE

- ▶ dezinformace - nepravdivá nebo neúplná informace mající za cíl ovlivnit a zmanipulovat příjemce
- ▶ původ v ruštině (Józef Unszlicht)
- ▶ do cca 80. let 20. století de facto jen zpravodajská komunita
- ▶ fake news?
- ▶ misinformation?

HYBRIDNÍ HROZBY V ČR

„Nic nového pod sluncem. Až na tu intenzitu.“

HYBRIDNÍ HROZBY V ČR

- ▶ propojení propagandy, rozvracení politických procedur, energetické manipulace, povstalecký, polovojenských, špionážních a dalších aktivit jak v rámci tradičního bezpečnostního sektoru, tak v kyberprostoru
- ▶ zkušenost již od 30. let 20. století

HYBRIDNÍ HROZBY V ČR

- ▶ aktivity Ruska proti ČR po celou dobu samostatné existence
- ▶ výrazné zvýšení aktivity kvůli možnému umístění radaru USA
- ▶ od vypuknutí konfliktu na Ukrajině masivní trolling a podpora polovojenských skupin
- ▶ Audit národní bezpečnosti
- ▶ Bezpečnostní strategie České republiky

HOAXY

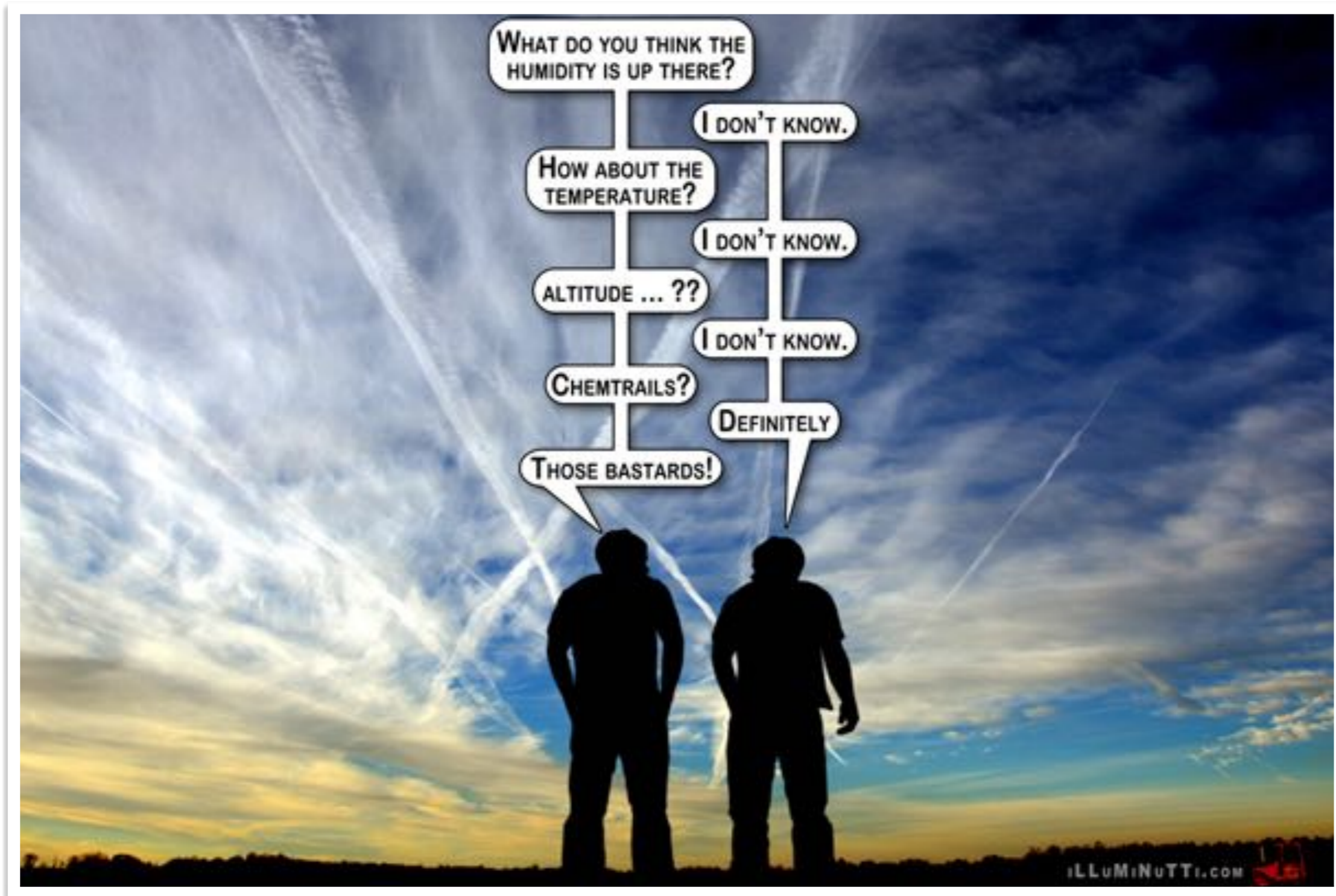
hoax → hocus → hocus-pocus

HOAXY

- ▶ vyhrocené, lákavé, emotivní téma
- ▶ neodolatelný titulek
- ▶ click-baity
- ▶ výzva k dalšímu sdílení
- ▶ zdrojem lidoví tvůrci, nebo dezinformátoři

KONSPIRAČNÍ TEORIE

ARGUMENTAČNÍ FAULY

„Výrok či fráze, kterou řečník použije za účelem porážky protistrany bez ohledu na úplnost či pravdivost tvrzení.“

ARGUMENTAČNÍ FAULY

- ▶ falešné dilema
- ▶ šikmá plocha
- ▶ důkaz kruhem
- ▶ falešná stopa
- ▶ zobecňování
- ▶ argument autoritou
- ▶ argument skupinovou autoritou
- ▶ útok ad hominem
- ▶ slučování nesouvisejícího a redukce příčin
- ▶ argument oslovující nevědomost

MANIPULACE

- ▶ selektivní výběr (mlčení)
- ▶ logické klamy a argumentační fauly
- ▶ přesměrování pozornosti (skrývání)
- ▶ emocionálně zabarvené a hodnotící výrazy
- ▶ načasování

„Klamat se dá tím, že se sdělování pravdy vyhneme, zamlžíme ji, přeženeme a třeba zpochybníme.“

Robert Trivers

PSYCHOLOGIE MANIPULACÍ

- ▶ zpětná racionalizace
- ▶ emoce :-(
- ▶ **NALÉHAVOST !!!**
- ▶ automatická důvěra vs. pracně budovaná skepse
- ▶ konfirmační zkreslení
- ▶ spáčský efekt

„Člověk věří tomu, co chce považovat za pravdivé.“

Francis Bacon

PSYCHOLOGIE MANIPULACÍ

"WHILE DOING THE RESEARCH, KEEP IN MIND THERE ARE ONLY TWO KINDS OF FACTS... THOSE THAT SUPPORT MY POSITION... AND INCONCLUSIVE."

Četba článků, které odpovídají našemu názoru, funguje svým způsobem jako droga – dávkuje náš mozek dopaminem.

CÍL MANIPULACÍ

- ▶ přesvědčit
- ▶ znejistit
- ▶ znechutit

~~„Pravda je vždy někde uprostřed.“~~

@NLINE SOCIÁLNÍ SÍTĚ

- ▶ každý může být „novinářem“
- ▶ informační a sociální bubliny
- ▶ algoritmy

CAMBRIDGE ANALYTICA

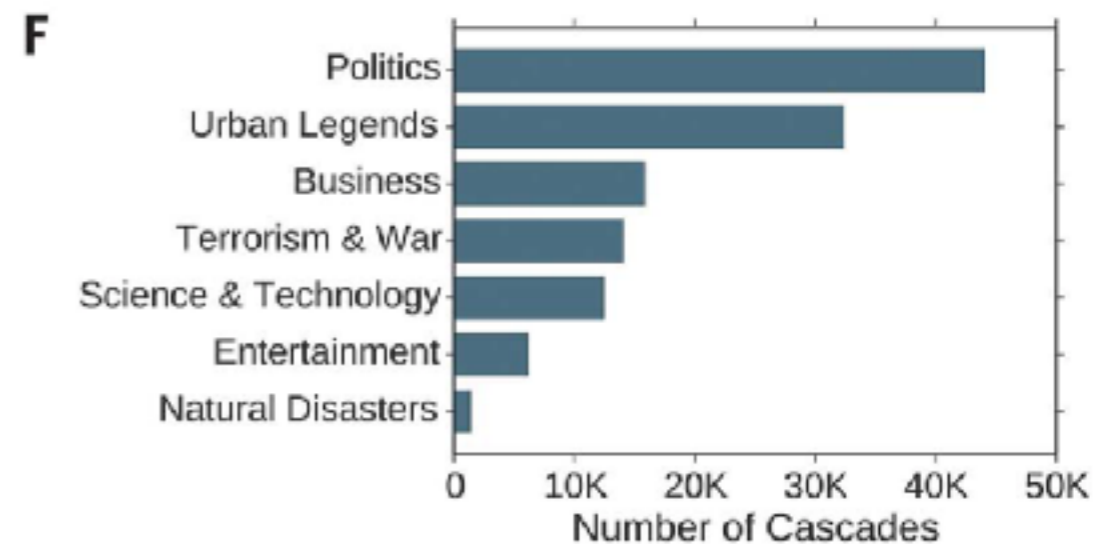
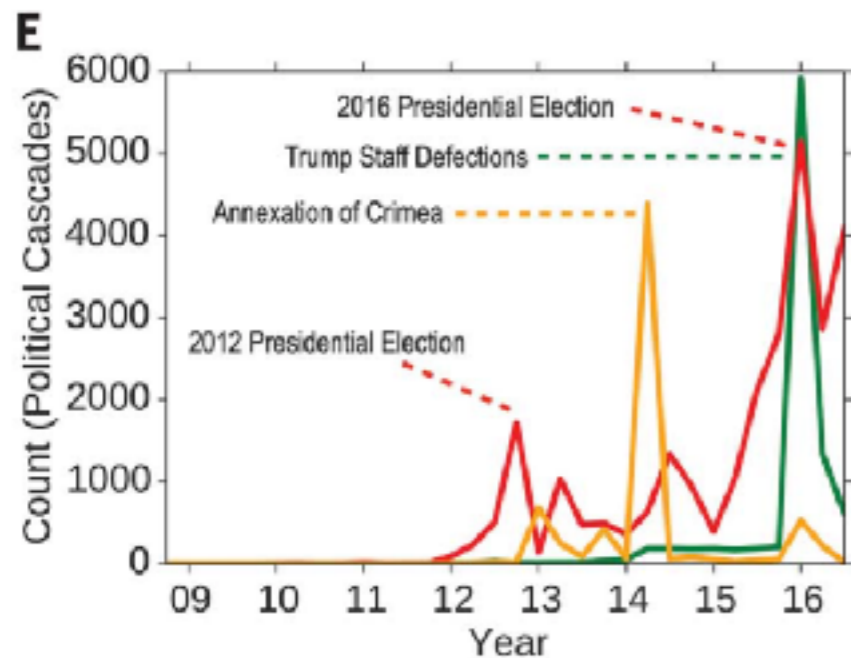

Frances Haugen

AMERIČTÍ VĚDCI* ZJISTILI, ŽE...

- ▶ studie dat z Twitteru v letech 2006-2017
- ▶ 126 tisíc zprávy, 3 miliony uživatelů
- ▶ fake news se šíří rychleji, mají větší dosah
- ▶ rozdíl viditelnější u politických FN (vs. terorismus, urban legends...)

* Vosoughi, S.; Roy, D.; Aral, S. 2018. *The spread of true and false news online*. Science 359, pp. 1146-1151

AMERIČTÍ VĚDCI* ZJISTILI, ŽE...

proč?

* Vosoughi, S.; Roy, D.; Aral, S. 2018. *The spread of true and false news online*. Science 359, pp. 1146-1151

emoce chucka norrise

šťěstí

smutek

radost

údiv

nadšení

vztek

vzrušení

obava

AMERIČTÍ VĚDCI* ZJISTILI, ŽE...

emoce v reakcích

fake news

- ▶ strach
- ▶ odpor
- ▶ šok

X

pravdivé zprávy

- ▶ očekávání
- ▶ smutek
- ▶ radost

followeři: 410 vs. 466

zapojení: 9,52 vs. 9,54

stáří profilu: 982 vs. 1214

* Vosoughi, S.; Roy, D.; Aral, S. 2018. *The spread of true and false news online*. Science 359, pp. 1146-1151

TEMATICKÉ OBLASTI FAKE NEWS

- ▶ politika
- ▶ zdravotnictví
- ▶ výživa
- ▶ kultura
- ▶ a jinde

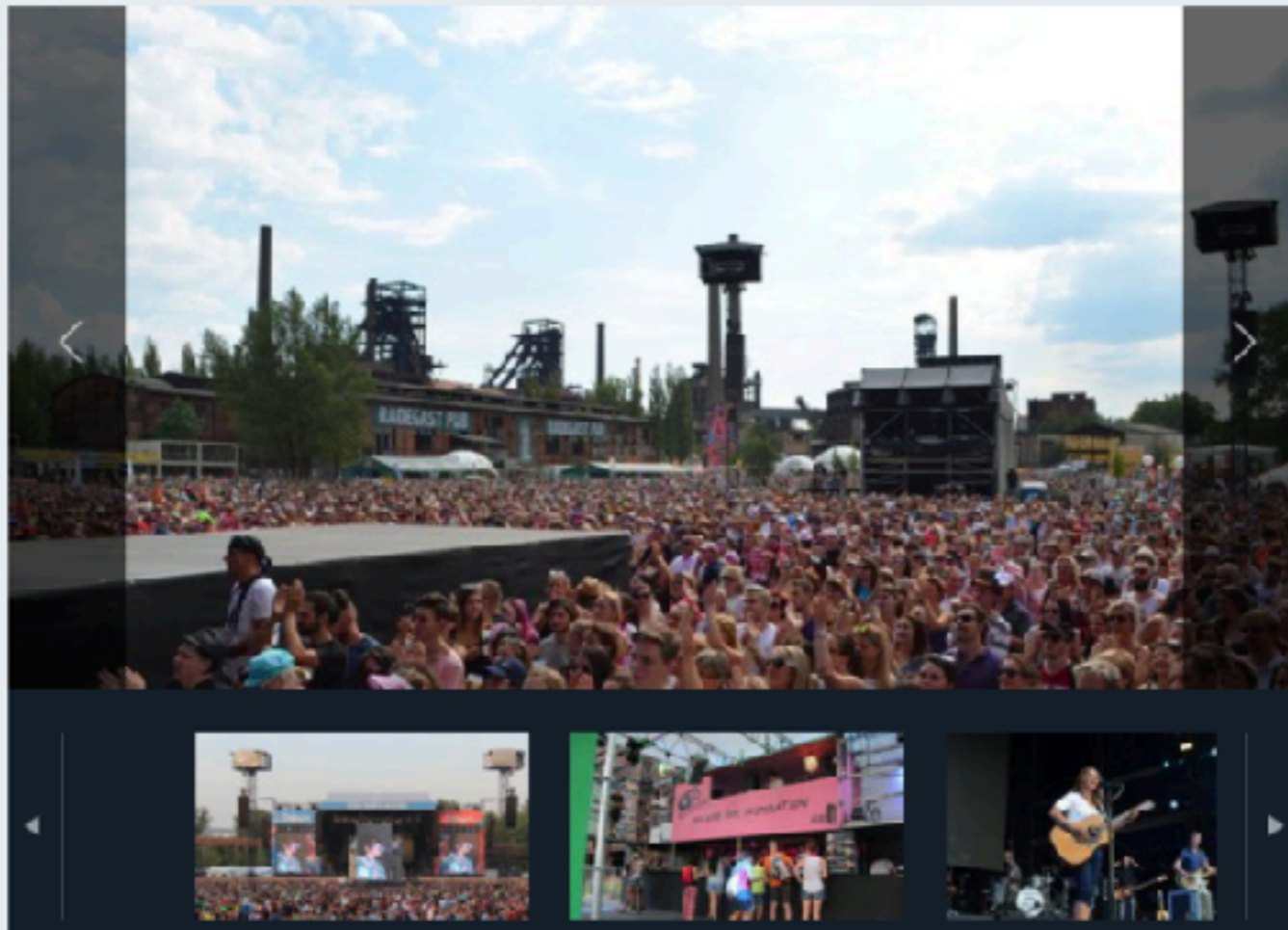

TEMATICKÉ OBLASTI FAKE NEWS

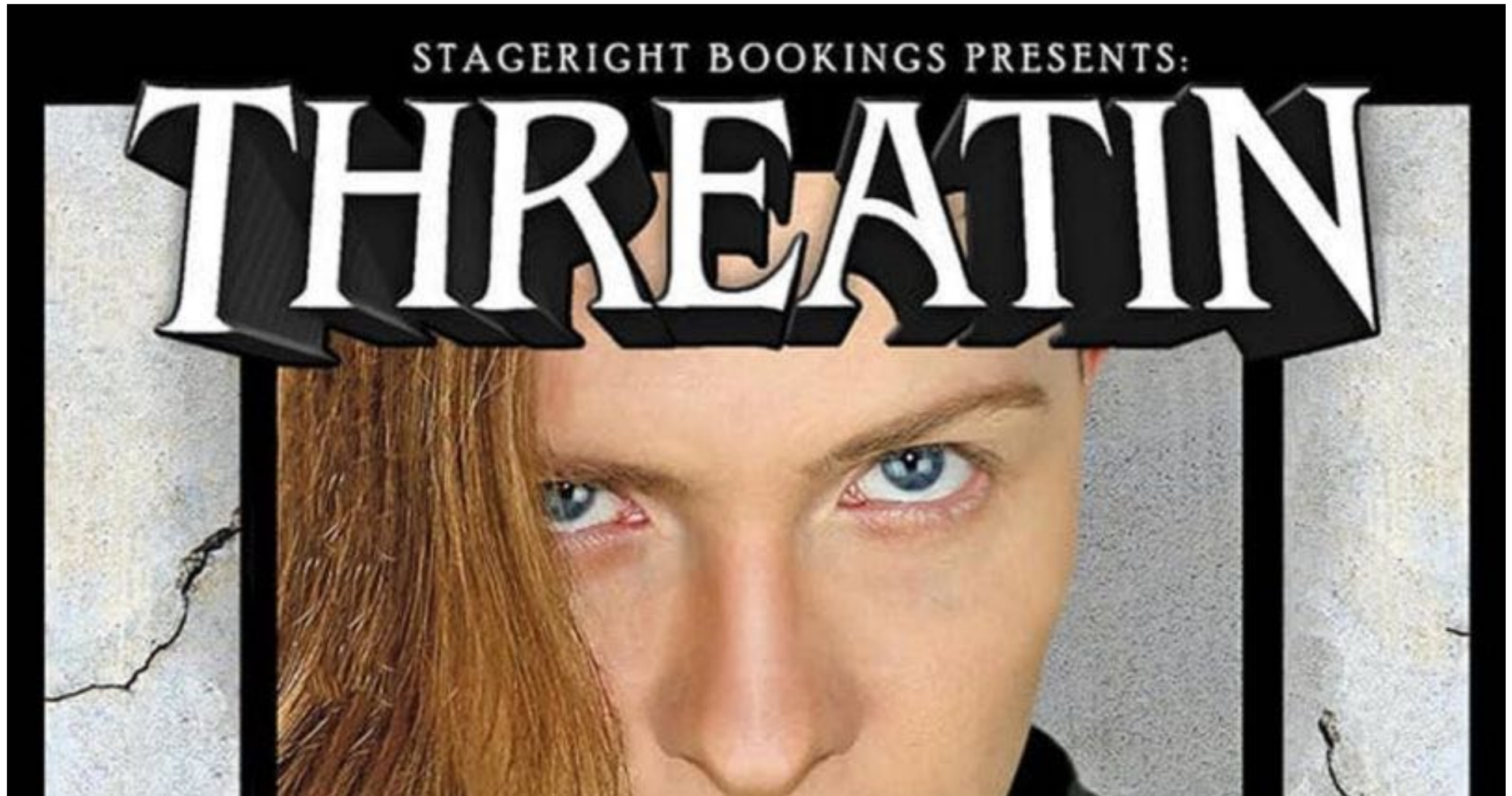

TEMATICKÉ OBLASTI FAKE NEWS

**Fanoušci Colours of Ostrava
jsou v šoku: Přesouvá se
festival do Prahy?!**

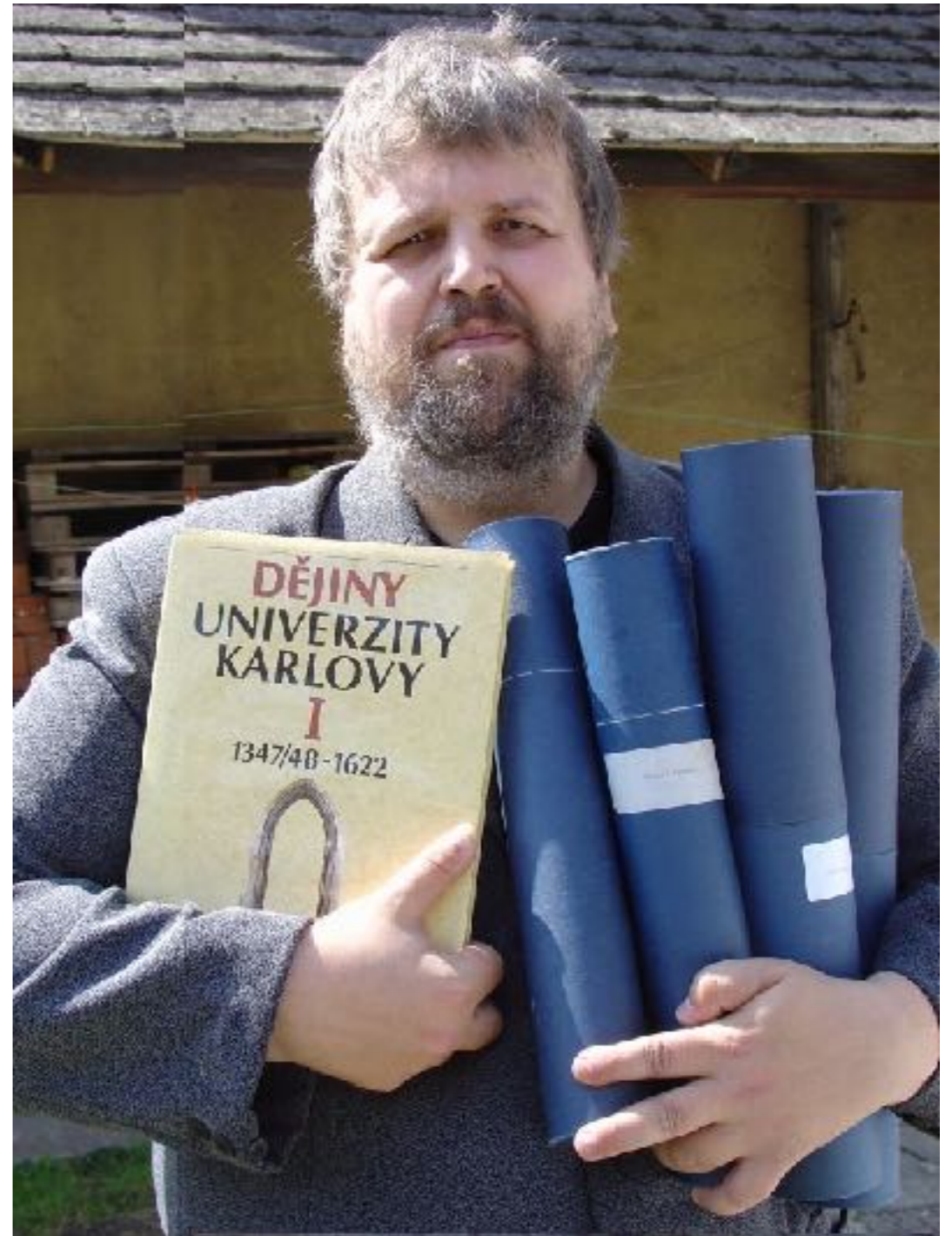

TEMATICKÉ OBLASTI FAKE NEWS

JUDr. PhDr. Mgr. et Mgr. HENRYK LAHOLA

- ▶ český doktor práv a filozofie
- ▶ zastává konzervativní katolické postoje
- ▶ „*druhý nejhorší český web*”
(Technet iDnes.cz 2007)
- ▶ okoun.cz

JUDr. PhDr. Mgr. et Mgr. HENRYK LAHOLA

„POZOR! SDÍLEJTE!

Právě jsem se od důvěrného přítele dozvěděl DŮLEŽITOU věc. Celé to rozeberu podrobněji, jak se na závažnost podobné situace sluší - existuje muž, který se jmenuje George Soros, je to maďarského původu miliardář, který se snaží pomocí nadace Open society fund a jím založené a sponzorované Středoevropské university snaží ovlivňovat politické dění nejen v Evropě, ale i v Americe (sponzoroval například kampaň kandidátky na presidenta H. Clintonové) a je pověstný tím, že chce Evropu uvést do multikulturní etapy vývoje a zatímto účelem obětuje nemalé finanční příspěvky. Je pro přijímání uprchlíků a jejich integraci v rámci Evropy včetně České republiky.

Původně chtěl svoji Středoevropskou univerzitu založit v Praze, ale vláda pod vedením profesora Klause tehdy odmítla tuto myšlenku podporovat a tak nakonec vznikla univerzita v Budapešti, kde ji v současné době vláda premiéra Orbána v její činnosti důsledně reguluje. Ale ZAJÍMAVÉ je, že v té době se proti postoji Václava Klause postavil tehdejší vůdce opoziční ČSSD Miloš ZEMAN, který postoj tehdejšího premiéra napadal s tím, že dělá špatně, když tohoto miliardáře a filantropa z České republiky vyhání.

Dlouho se nic nedělo, až mi dnes můj důvěryhodný přítel z Německé spolkové republiky zaslal fotografii, kterou nedávno pořídil při sledování německé zpravodajské stanice N24, na které zachytil společné vystoupení kandidáta na presidenta Miloše ZEMANA a právě George SOROSE.

Tento můj přítel, který je hluboce věřící a nikdy by nelhal, mi popsal, čeho byl svědkem v ranním vysílání televizní stanice N24. Shlédl v této televizi záznam z tiskové konference, na které vystupoval onen filantrop SOROS a kandidát na presidenta ZEMAN. Podle svědectví mého přítele si oba na této konferenci notovali a přesvědčovali, že uprchlíci nepředstavují pro Evropu žádné nebezpečí, protože Evropa je silná a je schopná je integrovat.

Nelze popsat mé zklamání, když jsem se o tomto chování našeho presidenta ZEMANA dozvěděl.

President ZEMAN u nás hlásá něco, co chtějí lidé slyšet, ale potajmu za hranicemi hlásá něco úplně jiného. Můžeme se jenom ptát, čím ZÁJMŮM president ZEMAN vlastně slouží a mám osobní obavy, že president ZEMAN je také loutkou sloužící zájmům evropského federalismu a je o to nebezpečnější, že u nás se jeví pevným v postoji, ovšem za hranicemi hlásá naprostý OPAK.

Jsem hluboce zklamán a NEHODLÁM toto jednání presidenta ZEMANA schvalovat. Ač nerad, tak se na základě tohoto zjištění nebudu presidentských voleb účastnit, protože nedám svůj HLAS někomu, kdo má dvě tváře a hraje to na OBĚ strany. Je lepší nevolit, než mít na svědomí to, že by se do presidentského úřadu dostal muž dvou tváří.

Doufejme, že v příštích presidentských volbách bude postaven kandidát, který bude opravdu CHRÁNÍT NAŠE NÁRODNÍ ZÁJMY!”

JUDr. PhDr. Mgr. et Mgr. HENRYK LAHOLA

 Henryk Lahola
25 January · 🌐

POZOR! SDÍLEJTE!

Právě jsem se od důvěrného přítele dozvěděl DŮLEŽITOU věc. Celé to rozeberu podrobněji, jak se na závažnost podobné situace sluší - existuje muž, který se jmenuje George Soros, je to maďarského původu miliardář, který se snaží pomocí nadace Open society fund a jím založené a sponzorované Středoevropské university snaží ovlivňovat politické dění nejen v Evropě, ale i v Americe (sponzoroval například kampaň kandidátky na presidenta H. Clintonové) a je pověstný... [See more](#)

 Like

 Comment

 Share

 27

26 shares

[View 38 more comments](#)

...

People who shared this

Dusan Miklos shared Henryk Lahola's post.

29 January · 🌐

ako sa vyrabaju FAKE kakacky (samozrejme tymi, ktorí cenzuruju "fake" spravy).... ktorym naletel volic Zemana (v texte dole).... vsimnite si, ako so Zemanom nesuhlasí jeho tien - hlava je sklonena opacne.... dole mate povodnu fotku

[Show Attachment](#)

Ludmila Božová shared Henryk Lahola's post.

27 January · 🌐

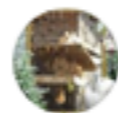
Jana Vani Chrud sdílel(a) příspěvek uživatele Henryk Lahola.

14 hod ·

Miloslav Partyš - Mílo, je to FAKE jako prase !! Dávám sem původní fotku i stránku, ze které byla ukradena a zfalšována. ROZŠÍŘUJ to dál !

<https://www.nytimes.com/.../hungary-george-soros-university.h...>

[Show Attachment](#)

Věra Tomková shared Henryk Lahola's post.

26 January · 🌐

Miloslav Partyš sdílel(a) příspěvek uživatele Henryk Lahola.

12 hod ·

A UŽ TO JEDE..😞..DEHONESTACE p. ZEMANA...Ale pozor !!!!!!!!!.....KOUKNĚTE NA STÍNY ZA POSTAVAMI....A JE VŠE JASNÉ .....

[Show Attachment](#)

JUDr. PhDr. Mgr. et Mgr. HENRYK LAHOLA

Sašenka Novotná Toto celé máte k ničemu, protože Soroš nesahá panu prezidentovi ani po členky.

Like · Reply · 6w

Hana Nahodilová Máte hodně titulů a budete asi stejně chytrý jako pan Drahoš. Takže za mě je to dezinformace.

Like · Reply · 6w

Zdeněk Svoboda Pan Lahola má sice tzv. "Charles university", ale ověřovat si věci na internetu vůbec není schopen. To je ostuda pro "vzdělance"! Lže a lže jako jeho idol Drahoš. Vrána k vráně, lhář ke lháři. Tady je původní fotka, stačí zadat do vyhledávání -

Like · Reply · 6w

Hana Nahodilová Fajn, tak jsem se nespletla.

Like · Reply · 6w

Karel Svoboda Důvěryhodný přítel z Německa, každý snad ví jak se jeho přátelé jmenují, opět tajemno, ale když tomu někdo uvěří je to jeho věc.

Like · Reply · 6w

Kadlec Roman už jsem viděl video se zemanem a horáčkem...dejte sem toto video at se pobavíme....papa ###

Like · Reply · 6w

Milena Cajthamlová Tonoucí se stébla chytá, po včerejším duelu, věřím tomu, že je to podvrh. Ostatně pokud záznam existuje, jistě se dá na německé TV dohledat. N24, 6:00 hod. Možná to i zkusím najít, jestli tam vůbec něco takového je.

Like · Reply · 6w · Edited

Michal Týc Henryk Lahola - vydavatel Fake News

Like · Reply · 6w

Roman Kahaj Henryku, ty patlale

Like · Reply · 6w

JUDr. PhDr. Mgr. et Mgr. HENRYK LAHOLA

KDO VE SKUTEČNOSTI BROJÍ PROTI ZEMANOVI?

<p>■ PRODÁM řízdní kolo skládačka cena dohodou tel.: 602 086 598</p>	<p>■ KOUPÍM kreslené komixy Rychlé šipy. Pouze originály! tel.: 603 562 469</p>	<p>■ PRODÁM zahradní sekačku Mountfield bez pojezdu, jako nová tel.: 602 478 581</p>
<p>■ KOUPÍM starý nábytek z první republiky tel.: 732 968 777</p>	<p>■ KOMPARS Za účast na demonstraci na Staroměstském náměstí 31. 3. 2018 100 Kč každému účastníkovi! Výplata na místě, za vlastní antibabišovský nebo antizemanovský transparent prémie 50 Kč navíc!</p>	<p>■ PRODÁM letětský kočárek Golf jako nový tel.: 604 456 258</p>
<p>■ DARUJI plně pojízdné auto Škoda Favotit 1990 po STK, nové pneu za přepis tel.: 604 689 714</p>	<p>■ VYMĚNÍM byt 2+1 na Smíchově za stejný na Vinohradech</p>	<p>■ PRODÁM staré dřevěné hodiny kukačky se závažím Vhodné na chalupu. tel.: 603 558 412</p>
<p>■ PRODÁM dětskou tříkolku kovovou ze 70.let Cena dohodou tel.: 732 934 552</p>		<p>■ KOUPÍM starý předválečný porcelán, nádobí sošky, vázy. tel.: 732 942 658</p>
		<p>■ VYMĚNÍM</p>

PARLAMENTNÍ LISTY V BOJI ZA FÉROVOST

Jaroslav Polanský

Just now · 🌐

Průzkum, který PL hází do jednoho pytle s Aerenotem či AC24, je zločin

DĚKUJI ZA POZORNOST!

mgregor@fss.muni.cz